

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobců: **a) H. P., b) nezl. D. P.**, oba zastoupeni Mgr. Leonidem Kušnarenkem, advokátem se sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 4. 2020, č. j. 4 Az 46/2019 – 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Leonidu Kušnarenkovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 520 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobců nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobci – matka a její nezletilý syn – brojí kasační stížností proti rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“) ze dne 17. 4. 2020, č. j. 4 Az 46/2019 – 62, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 8. 2019, č. j. OAM-1017/ZA-ZA11-K02-2018. Posledně uvedeným rozhodnutím nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“).

[2] Při posuzování věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 30. 11. 2018 požádali žalobci o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V rámci žádosti a v následném pohovoru uvedli, že jsou státními příslušníky Ukrajiny, ukrajinské národnosti, náboženským vyznáním pravoslavní křesťané a dorozumí se v ukrajinském i ruském jazyce. Žalobkyně a) je bez politického přesvědčení. Ve vlasti žili ve městě Horlivka (v bytě otce žalobkyně) ve východní části Ukrajiny. Poté, co zde začalo bombardování, přebývali v nedaleké Rubtsi, kde žalobkyně a) vlastní dům po matce.

Dne 11. 9. 2018 přicestovali letecky z Kyjeva do ČR. Žalobkyně se následně rozhodla požádat o mezinárodní ochranu z toho důvodu, že na Ukrajině byl vyhlášen válečný stav. Horlivka je okupovaná a žalobkyně se bojí bombardování. V případě návratu do země původu by se musela přesídlit i se synem někam do Kyjeva a musela by si hledat zaměstnání. V ČR mají žalobci příbuzné, žijí zde tři bratři žalobkyně, oproti tomu v domovském státě by byla na vše sama. Na Ukrajině žije otec žalobkyně a v Rubtsi též další z jejích bratrů s rodinou.

[3] Po zhodnocení výše uvedených skutečností dospěl městský soud k závěru, že žaloba není důvodná a rozhodnutí žalovaného shledal v souladu se zákonem. Zdůraznil, že jelikož žalobci pochází z Doněcké oblasti, kde není situace uspokojivá z důvodu ozbrojeného konfliktu, bylo nezbytné posoudit, zda mohou žalobci využít vnitřního přesídlení na jiné místo Ukrajiny. Z podkladů, které shromáždil žalovaný, přitom soud ověřil, že možnost vnitřního přesídlení je reálná. V tomto směru se ztotožnil se závěry žalovaného.

[4] Městský soud konkrétně uvedl, že absence příbuzenských vztahů na Ukrajině neznamená, že by se žalobci nemohli přesídlit. Žalobkyně a) je svéprávná osoba v produktivním věku, žalobci netrpí zdravotními obtížemi. Žalobce bude moci ve vlasti podpořit žalobkynin otec a její starší bratr, kteří zde žijí. Ostatní sourozenci mohou žalobkyni a jejího syna na Ukrajině navštívit. Žalobkyně nebyla v ČR ekonomicky činná, naopak na Ukrajině pobírala mateřskou. Může zde taktéž zpeněžit dům po matce. Individuální poměry žalobců neznemožňují jejich vnitřní přesídlení. K argumentaci žalovaného městský soud nadto doplnil, že obec Rubtsi, ve které mají žalobci zázemí, se sice nachází v Doněcké oblasti, ale je značně vzdálena tzv. linií dotyku, v jejíž blízkosti (do 7 km) dochází k incidentům. Tato obec není okupována. Městský soud též podotkl, že válečný stav na Ukrajině, jehož vyhlášení bylo pro žalobkyni primárním impulsem k podání žádosti o mezinárodní ochranu, trval jen 30 dní a nevedl k významné eskalaci bojů na východě země. Uzavřel, že zprávy o zemi původu, z nichž při posouzení věci vycházel žalovaný, jsou dostatečně relevantní, objektivní a aktuální. Možnost vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny taktéž setrvale uznává i judikatura Nejvyššího správního soudu, na níž městský soud v rozsudku odkázal.

[5] Kasační stížnost podali žalobci (dále také jen „stěžovatelé“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítají v ní, že se nemohou vnitřně přesídlit, a splňují tak podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. V doplnění kasační stížnosti pak uvádí, že mají obavy z pronásledování ze strany soukromých osob a příslušníků Právěho sektoru. Na ruskojazyčné osoby je na Ukrajině pohlíženo nepřátelsky a není pro ně dostatek pracovních příležitostí. Též registrace místa pobytu v Doněcké oblasti je velkým hendikepem na jiných místech země. Zůstat na východě Ukrajiny by bylo pro stěžovatele nebezpečné a jinde budou pronásledováni, z čehož mají odůvodněný strach. Podle nich rozhodl žalovaný v rozporu se zákonem a měl se zaměřit na to, jak ukrajinské státní orgány chrání občany před pronásledováním ze strany nacionalistů. Právý sektor se navíc zaregistroval jako politická strana a v roce 2014 se účastnil parlamentních voleb. Žalovaný též nepřihlédl k nízkému věku stěžovatele b) a nevzal v potaz místo pobytu stěžovatelů v domovském státě.

pokračování

[6] V závěru kasační stížnosti označují stěžovatelé názor městského soudu jako alibistický, neboť „*nepřiznání mezinárodní ochrany a následné vycestování ze země je přímým důsledkem napadeného usnesení, neboť se jedná o život matky a syna.*“ Rovněž konstatují, že rozhodnutí městského soudu je v rozporu s judikaturou Krajského soudu v Praze, konkrétně s usnesením ze dne 11. 12. 2017, č. j. 42 Az 21/2017 – 17, které se týkalo přiznání odkladného účinku žaloby (věcně se řízení vedené pod sp. zn. 42 Az 21/2017 týkalo zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany v důsledku zpětvzetí žádosti – pozn. Nejvyššího správního soudu). Z tohoto usnesení dále v kasační stížnosti citují pasáž, která se týká možného vzniku újmy u cizince v důsledku jeho vycestování z ČR, a to po vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její zamítnutí, případně odmítnutí pro nepřijatelnost. Nejprve odkazuje na své vyjádření k žalobě ze dne 11. 12. 2019, které nadále považuje za přílehavé. Plně se také ztotožňuje s rozsudkem městského soudu. K tvrzení, že pro rusky mluvící občany není dostatek pracovních příležitostí, žalovaný uvádí, že taková situace postihuje všechny přesídlené obyvatele bez rozdílu a není azylově relevantní. K obavám stěžovatelů z pronásledování ze strany soukromých osob, konkrétně příslušníků extremistické organizace Právý sektor, cituje z judikatury správních soudů, podle níž nejsou násilné projevy teroristických či extremistických skupin „pronásledováním“ ve smyslu azylového práva.

[8] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[9] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Přijatelnost kasační stížnosti by rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 zakládala zásadní pochybení krajského (zde městského) soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů.

[10] V zájmu stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřují – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatelé v kasační stížnosti výslovně netvrdili a neoznačili žádný důvod, jímž by měla kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem

podstatně přesahovat jejich vlastní zájmy. Stěžovatelé toliko bez dalšího podřadili jimi uváděné důvody kasační stížnosti mimo jiné pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*. Nepřezkoumatelnost je přitom závažnou vadou soudního rozhodnutí, k níž Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a takové pochybení nezjistil. Průběh řízení nebyl stížen vadami, odůvodnění napadeného rozsudku s ohledem na stěžovateli popsany skutkový příběh bylo dostatečné a srozumitelné a městský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami (viz odstavce 11 až 20 rozsudku městského soudu). Žádné zásadní pochybení městského soudu ve smyslu výše uvedené judikatury tak zdejší soud neshledal.

[11] Žádnou právní otázku, ať již z oblasti práva hmotného či procesního, k níž by byl nucen se vyjádřit za účelem sjednocování judikatury, dále Nejvyšší správní soud v projednávané věci rovněž nenalezl. Stěžovatelé sice v závěru kasační stížnosti uvedli, že napadený rozsudek je v rozporu s judikaturou, avšak konkrétně poukázali jen na zcela nepřiléhavé usnesení Krajského soudu v Praze týkající se odkladného účinku žaloby proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany (viz odstavec [6] výše). V posuzované věci ovšem měla žaloba i kasační stížnost odkladný účinek ze zákona (srovnej § 32 odst. 2 a odst. 5 zákona o azylu), takže není zřejmé, kam stěžovatelé touto argumentací směřují.

[12] Otázky, které stěžovatelé nastolili v žalobě, již byly opakovaně v judikatuře tohoto soudu řešeny. K tomu je nutné předně zdůraznit, že stěžovatelé v řízení před žalovaným (ani v řízení před městským soudem) neargumentovali obavou z pronásledování ze strany soukromých osob, konkrétně ukrajinských nacionalistů či extremistů (příslušníci skupiny Pravý sektor). Taková námitka se prvně objevila až v kasační stížnosti. Podle prohlášení stěžovatelů v řízení o mezinárodní ochraně jsou navíc ukrajinské národnosti a nehovoří pouze rusky, ale též ukrajinsky. Není tak patrné, z jakých důvodů by měli být diskriminováni jako ruskojazyčné osoby. Přesto k tomu lze podotknout, že Nejvyšší správní soud se k působení soukromých osob v minulosti nejednou vyjádřil a například v rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 – 45, uvedl, že „[z]a pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.“ Citovaný rozsudek se sice týká výslovně pojmu *pronásledování*, nicméně totožné požadavky klade zákon o azylu i na otázku posouzení hrozící vážné újmy v případě návratu do vlasti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62). Z judikatury Nejvyššího správního soudu též vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23).

[13] S ohledem na skutkový stav zjištěný v řízení před žalovaným, respektive na „azylový příběh“ předestřený stěžovateli, bylo namísto se primárně zabývat možností vnitřního přesídlení stěžovatelů, neboť pocházejí z Doněcké oblasti (zasazené ozbrojeným konfliktem). Městský soud přitom tuto otázku posoudil (viz zejména odstavce 15 až 18 napadeného rozsudku), v souladu s judikaturou kasačního soudu, na kterou též odkázal

pokračování

(srovnej odstavec 17 napadeného rozsudku). Pro úplnost je možné poukázat i na další rozhodnutí tohoto soudu, v nichž se zabýval možností vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny, viz např. recentní rozsudek ze dne 4. 12. 2020, č. j. 5 Azs 122/2020 – 31. Ani v tomto směru tak Nejvyšší správní soud neshledal existenci právní otázky, k níž by byl nucen se vyjádřit.

[14] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[15] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[16] Stěžovatelům byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, č. j. 3 Azs 172/2020 – 36, ustanoven zástupce Mgr. Leonid Kušnarenko, advokát se sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1. Původní zástupkyně stěžovatelů, advokátka JUDr. Pavlína Vanická, jež jim byla k ochraně jejich práv ustanovena v řízení před městským soudem, byla výše označeným usnesením tohoto soudu zproštěna povinnosti zastupování (a tímto usnesením též soud rozhodl o její odměně za zastupování stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti). Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Soud ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem, a v doplnění kasační stížnosti [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 11 odst. 1 písm. b) a písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen „*advokátní tarif*“)], a to ve věci dvou stěžovatelů. Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč, po snížení podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu pak za každého ze stěžovatelů 2 480 Kč, tj. za všechny zastupované stěžovatele celkem 4 960 Kč (2 x 2 480 Kč) za jeden úkon právní služby. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovenému zástupci i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Ustanovený zástupce soudu nedoložil, že je plátcem DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celkem tedy zástupci náleží odměna ve výši 10 520 Kč (odměna za dva úkony právní služby ve výši 9 920 Kč a náhrada hotových výdajů za tyto úkony ve výši 600 Kč). Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatelů nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 18. března 2021

Mgr. Radovan Havelc

předseda senátu